

РОЗ'ЯСНЕННЯ

09.12.2020

№11

Щодо правового статусу викривача у провадженні про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією

Відповідно до п. 15 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції» до повноважень Національного агентства з питань запобігання корупції належить надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги, зокрема, з питань застосування положень цього Закону та прийнятих на його виконання нормативно-правових актів.

Ці Роз'яснення відображають позицію Національного агентства з питань запобігання корупції з метою забезпечення однакового застосування положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно правового статусу викривача, мають рекомендаційний характер і не створюють правових норм.

У цих Роз'ясненнях вживаються такі скорочення:

Закон – Закон України «Про запобігання корупції»;

КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення;

Національне агентство – Національне агентство з питань запобігання корупції.

1. Поняття викривача у справі про адміністративне правопорушення та його ознаки

Згідно з приміткою до ст. 172⁸ КУпАП викривачем визнається особа, зазначена у ст. 1 Закону. Відповідно до абз. 20 ч. 1 ст. 1 Закону викривачем у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, є фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти пов'язаних з корупцією правопорушень, вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Наявність у викривача внутрішнього переконання, що інформація є достовірною, – це стан упевненості особи в тому, що інформація, яку вона повідомляє, є вірогідною та свідчить про можливі факти вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, і цей стан ґрунтується на її обізнаності щодо ознак

адміністративного правопорушення, життєвому чи професійному досвіді або інших обставинах.

Достовірність інформації – її властивість підтверджувати наявність чи відсутність фактичних даних про можливі факти правопорушення, пов'язаного з корупцією, заснована на внутрішньому переконанні викривача.

Викривачем, який здійснив повідомлення у справах про адміністративні правопорушення, вважається особа, яка повідомила, зокрема, про такі адміністративні правопорушення:

порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 172⁴ КУпАП);

порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків (ст. 172⁵ КУпАП);

порушення вимог фінансового контролю (ст. 172⁶ КУпАП);

порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 172⁷ КУпАП);

незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень (ст. 172⁸ КУпАП);

порушення встановлених законом обмежень після припинення повноважень члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (ст. 172⁸⁻¹ КУпАП);

невжиття заходів щодо протидії корупції (ст. 172⁹ КУпАП);

порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням (ст. 172⁹⁻¹ КУпАП);

порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля (ст. 172⁹⁻² КУпАП);

невиконання законних вимог (приписів) Національного агентства (ст. 188⁴⁶ КУпАП).

Адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, може бути накладено протягом шести місяців з дня його виявлення, але не пізніше двох років з дня його вчинення (ч. 4 ст. 38 КУпАП). У випадку повідомлення особою про ознаки адміністративного правопорушення після спливу строків притягнення до адміністративної відповідальності вона все одно набуває статусу викривача.

Повідомити про такі правопорушення викривач може до органів Національної поліції або до Національного агентства.

2. Процесуальні права та обов'язки викривача

У справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, викривач за своїм процесуальним статусом є свідком (ч. 3 ст. 272 КУпАП).

Відповідно до ст. 53³ Закону та ст. 272 КУпАП під час участі у справі про адміністративне правопорушення викривач має право:

бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені законодавством;

подавати докази на підтвердження своєї заяви (повідомлення);

отримувати від уповноваженого органу, до якого він подав повідомлення, підтвердження його прийняття і реєстрації;

отримувати інформацію про стан та результати розгляду та/або перевірки за фактом повідомленої ним інформації;

отримувати детальну письмову інформацію про результати попередньої перевірки за його повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону у триденний строк з дня завершення відповідної перевірки;

на звільнення від юридичної відповідальності у визначених законом випадках;

на збереження конфіденційності інформації стосовно нього під час дачі пояснень по справі;

на правову допомогу;

давати пояснення рідною мовою та користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, на якій ведеться провадження;

знати, у зв'язку з чим і в якій справі він дає свідчення;

власноручно викладати свої показання в протоколі опитування;

відмовитися давати показання щодо себе, членів сім'ї та близьких родичів;

знайомитися з протоколом опитування та вносити до нього зміни;

одержувати відшкодування витрат, пов'язаних із викликом для давання показань.

Згідно зі ст. 272 КУпАП викривач як свідок у справі про адміністративне правопорушення зобов'язаний з'явитись за викликом у зазначений час, надати правдиві пояснення та відповіді на поставлені запитання.

Окремо слід зазначити, що право викривача на конфіденційність інформації у справі про адміністративне правопорушення необхідно забезпечувати в порядку, визначеному ст. 53⁵ Закону. Зокрема, заборонено розкривати інформацію про особу викривача, його близьких осіб або інші дані, які можуть ідентифікувати особу викривача, його близьких осіб, третім особам, які не залучаються до розгляду, перевірки повідомлених ним фактів, а також особам, дій або бездіяльності яких стосуються повідомлені ним факти. Також конфіденційність викривача забезпечується тим, що зазначення його прізвища у протоколі про адміністративне правопорушення можливе лише за його згодою (ч. 1 ст. 256 КУпАП).

При цьому за незаконне розголошення або використання в інший спосіб інформації про викривача, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень, передбачено адміністративну відповідальність (ст. 172⁸ КУпАП).

3. Обов'язок щодо інформування Національного агентства про участь викривача у справі про адміністративне правопорушення

Відповідно до ч. 5 ст. 257 КУпАП у разі участі у справі про адміністративне правопорушення викривача одночасно з надісланням протоколу до суду працівник, який склав протокол про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, надсилає наступну інформацію до Національного агентства з питань запобігання корупції:

- 1) дату надходження заяви (повідомлення) викривача про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією;
- 2) прізвище, ім'я, по батькові викривача;
- 3) короткий виклад обставин, що свідчать про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, наведених викривачем;
- 4) правову кваліфікацію адміністративного правопорушення із зазначенням статті (частини статті) КУпАП;
- 5) прізвище, ім'я, по батькові та посаду посадової особи, яка склала протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, за участі викривача.

Копія зазначеного повідомлення Національному агентству надається викривачу.

Додаток
до Роз'яснень Національного агентства з
питань запобігання корупції

**Повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про
участь викривача у справі про адміністративне правопорушення**

Відповідно до ч. 5 ст. 257 Кодексу України про адміністративні правопорушення повідомляю, що мною (*посада, ПІБ*) складено та направлено до суду (*вказати назву*) протокол про адміністративне правопорушення за участю викривача:

Прізвище, ім'я, по батькові викривача	Дата надходження заяви (повідомлення) викривача про правопорушення, пов'язане з корупцією	Короткий виклад обставин, що свідчать про вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, наведених викривачем	Правова кваліфікація правопорушення, пов'язаного з корупцією, із зазначенням статті (частини статті) КУпАП

Джерело:

<https://nazk.gov.ua/uk/documents/roz-yasnennya-shhodo-pravovogo-statusu-vykryvacha-u-provadhenni-pro-administratyvni-pravoporushennya-pov-yazani-z-koruptsiyeyu/>

